

Pædagogik under corona-pandemien

Børn, der vokser op under en pandemi, har også krav på god pædagogik.

Mit navn er Bitten Holmer Flansmose, og jeg er pædagogisk konsulent. Det er torsdag formiddag, og jeg er på besøg i daginstitutionen Helsted Børnehus i Randers Kommune til en snak med leder Michael Nielsen om det pædagogiske miljø i lyset af corona.

På døren ind til institutionen hænger et skilt, hvor der står "Ved aflevering eller afhentning ring dette telefonnummer", og da jeg træder indenfor ser jeg som det første en flaske med håndsprit. Michael og jeg hilser ikke på hinanden med et håndtryk, som vi normalt ville gøre. Vi nikker og kigger hinanden i øjnene et kort øjeblik – verden som vi kender den, har ændret sig.

Det er godt et halvt år siden Danmark lukkede ned og åbnede igen med en række nye krav og retningslinjer. Institutionerne er på mange måder tilbage til hverdagen, men hvad er det for en hverdag? Har vi gjort os nogle erfaringer, som vi vil bruge fremover, eller er vi langsomt på vej tilbage til det, vi kom fra? Det er nogle af de spørgsmål, jeg vil stille Michael.

Forældrene forstod

Jeg starter med at spørge Michael, hvordan det var at starte op igen efter nedlukningen med alle de nye krav og retningslinjer. "Da vi skulle åbne igen, var det vigtigt for mig at være så tydelig som overhovedet muligt overfor personale og overfor forældrene", fortæller Michael. "Der måtte ikke være tvivl om, hvad der skulle ske, og hvem der skulle gøre hvad".

"Jeg mødtes med ledelsen, og vi skrev alle retningslinjer ned til forældrene. Det var et stort arbejde, men det lykkedes. Forældrene tog retningslinjerne til sig, og handlede 100 % efter dem. Og der var fuld forståelse fra deres side. Vi prioriterede også at tage fat i alle henvendelser lige med det samme. Forældrene skal føle, at vi lytter og tager hånd om deres tanker og bekymringer. Det gør vi i øvrigt altid", fortsætter han.

Jeg spørger Michael, hvordan forældresamarbejdet fungerer nu, hvor forældrene ikke må komme ind i institutionen. Hvad gør de for at sikre det gode forældresamarbejde? "Vi er generelt meget opmærksomme på, hvordan vi kommunikerer med forældrene", svarer Michael. "Vi ønsker at holde dem godt informerede, så de kan tale med børnene om deres oplevelser derhjemme. F.eks. sørger vi for at skrive ud til forældrene hver dag om, hvad vi har lavet. Vi laver også en månedsplan og en ugeplan, som vi deler. Derudover har vi placeret vores opslagstavle udenfor, så forældrene kan kigge på den med børnene. Lige nu har vi et projekt om bæredygtighed og affald, og det kan man læse om på opslagstavlen".

Billedtekst: Opslagstavlen hænger nu udenfor.

Mindre tid på smalltalk og mere tid til børnene

Retningslinjerne for at have forældre i institutionerne i Danmark er blødt op, og det hedder sig nu, at man skal undgå "mylder". Derudover må vi lige nu maks. være 50 personer samlet indenfor. Det er derfor i høj grad afhængigt af institutionens fysiske rammer, om man kan invitere forældrene indenfor. Michael har besluttet, at aflevering og afhentning af børnene fortsat skal foregå udenfor. "Vi har fået skabt en god struktur, så det er en fast voksen, der modtager børnene ved lågen om morgenen og på samme måde om eftermiddagen. Det giver mere selvstændige børn. Derudover bruger pædagogerne ikke så meget tid på smalltalk, som de plejer, men kan i stedet bruge tiden på børnene", fortæller Michael.

Legepladsen lignede et spindelvæv

"Da vi startede op efter nedlukningen, skulle vi arbejde med faste små grupper af børn med en fast voksen tilknyttet", fortæller Michael. Og han fortsætter; "Legepladsen var delt op med snor til små rum, hvor de forskellige grupper kunne opholde sig. Det lignede jo et spindelvæv. Men det virkede. De voksne var nærværende og i ro, og det gav en ro til børnene. Alle vidste, hvor de skulle være, og det fungerede rigtig godt for børnene".

Nu hvor retningslinjerne er blødt op, kan Michael se, at pædagogerne igen begynder at gå fra børnene for at ordne praktiske ting, men det har han som leder taget fat i. Han har drøftet med pædagogerne, hvordan de holder fast i nærværet og ikke falder tilbage i gamle rutiner.

De andre institutioner i Randers er enige i, at de små grupper har øget de flestes børns trivsel og læring. Der er færre konflikter og bedre læringsmiljøer. Ulempen er selvfølgelig, at det kan blive lidt fastlåst, og at nogle børn savner deres kammerater i de andre grupper. I 2. fase af genåbningen, fik børnene igen lov til at være sammen i større grupper.

Børnene elsker naturen

I genåbningsfasen efter corona-nedlukningen har et af kravene været, at institutionerne primært skulle opholde sig udenfor. Det har været nemt for Michael at leve op til; "udeliv er en del af vores profil og har

altid været det. Det har ikke ændret sig under corona”, fortæller Michael. Men de er alligevel blevet bekræftet i naturens betydning for børnenes trivsel. De har brugt områderne omkring institutionen mere og nyder godt af at være placeret med mark og skov tæt på. Ikke alle institutioner i Randers Kommune har været vant til at være så meget ude. Nogle af deres erfaringer har været følgende: ”De mindste børns grovmotorik er virkelig forbedret, og den sproglige udvikling er blevet styrket ved, at børnene er mere udenfor”, ”der er langt færre konflikter mellem børnene, og der er mindre støj” og ”børnenes fantasi udfordres mere”.

Jeg spørger Michael, om der er udfordringer ved at skulle være mere ude nu, hvor det bliver vinter. ”Det kræver bare godt med varmt tøj”, svarer han. Vinterhalvåret er lige så interessant og lærerigt som resten af året, mener Michael. Det er med at bruge de muligheder, naturen giver. Og børnene elsker det.

Sygefraværet er markant mindsket

Den ekstra rengøring har gjort en kæmpe forskel. Sygefraværet er faldet drastisk. Børnene er blevet dygtige til at vaske hænder, og det er ikke længere en pligt, men en del af det pædagogiske arbejde. Der er endda institutioner, der fremhæver, at det har været positivt for børnenes renlighed, at toiletterne rengøres to gange om dagen. Den ekstra rengøring har givet så gode resultater, at Michael vil anbefale, at institutionen fastholder det høje niveau – også på den anden side af corona.

Mange af daginstitutionerne gør endvidere opmærksom på, at det har været en fordel for børnenes kreativitet, at noget af legetøjet (det der ikke kan rengøres f.eks.) har været pakket væk. Det vil institutionerne derfor fastholde.

Fremtiden

Når jeg spørger Michael, hvilke erfaringer, de har gjort sig, og hvad de vil bære med sig videre, svarer han helt kort: ”Fortsat fokus på små grupper, en god normering med fast, uddannet personale, grundig rengøring og masser af udeliv”. Meget af det prioriterede han også før corona, men han er blevet bekræftet i, at det er væsentlige elementer i det gode pædagogiske læringsmiljø.

Derudover slutter han; ”Vi skal gå fra nødberedskab til pædagogik. Der er børn, der vokser op under corona, og de har også krav på god pædagogik. Vi kan ikke bare sætte bremsen i. Vi skal tilbage på sporet, og det er vi også. I starten var det meget mig som leder, der skulle lægge linjen og tænke kreativt i de nye rammer, men nu har pædagogerne taget over. De er i fuld gang med masser af god pædagogik og lader sig ikke slå ud af de nye rammer, men tænker i stedet ind i dem. Det bliver spændende at se, hvad fremtiden bringer. Vi skal som ansatte i institutionerne under alle omstændigheder sikre børnene et godt pædagogisk læringsmiljø – uanset de ydre rammer”.

Om artiklen

Artiklen tager udgangspunkt i de oplevede erfaringer fra forskellige daginstitutioner i Randers Kommune fra genåbningen og til nu. Artiklen er baseret på et interview med lederen af en daginstitution samt på svarene i et notat fra Randers Kommunes daginstitutioner fra juni 2020.

Baggrund

I perioden fra den 16. marts 2020 til den 15. april 2020 var Danmark mere eller mindre lukket ned på grund af corona. Dette gjaldt også daginstitutioner, der kun havde åbent til nødpasning. Da institutionerne genåbnede den 15. april, var det med en lang række restriktioner og krav til de fysiske rammer, gruppestørrelser og rengøring. Disse havde og har fortsat betydning for rammerne i institutionerne.

Krav under genåbningen

Eksempelvis:

- Børnene inddeles i små, faste grupper af 3-5 børn til en voksen.
- Legepladsen inddeles i rum, og børnene må ikke skifte gruppe/rum.
- Samme voksne til samme gruppe børn hele dagen.
- Al legetøj vaskes to gange om dagen.
- Kontaktflade i institutionen rengøres to gange om dagen.
- Forældrene må ikke komme ind i institutionen, så børnene afleveres og afhentes udenfor.

Fra "utænkeligt" til "det fungerer faktisk"

For et halvt år siden ville de fleste pædagoger i Danmark nok argumentere for, at det ville være utænkeligt at lade forældre aflevere børnene ved lågen om morgenen. Men det har vist sig at have visse fordele. Det virker til, at der er færre konflikter og mindre gråd, når børnene bliver afleveret. Derudover giver det en ro i institutionerne, at der ikke hele tiden ankommer nye forældre. Til gengæld er det svært for forældrene at få viden om barnets dag, og generelt er der mindre smalltalk.

Er små grupper altid en god idé?

Mange af institutionerne i Randers Kommune svarer, at det fungerer godt med de små grupper. Den voksne er mere nærværende, når han/hun er alene med en gruppe børn.

Til gengæld er det sårbart og ufleksibelt, når der kun er en voksen til gruppen af børn, og det stiller store krav til den enkelte voksnes faglighed, fortæller institutionerne.